

27 Şubat
2024

HAFTALIK GÜNDEM

ÜMİDİN DÜŞMANLARI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, gazetecilerin "Staj sigortasının emekliliğe sayılması ve kademeli emeklilik talepleri ile ilgili mitingler, gösteriler yapılıyor. Seçimden önce bu konuda adım atılır mı?" sorusuna "Staj sigortasının emekliliğe sayılması ve kademeli emeklilik gündemimizde yok" dedi. Bu kadar! Bakarız, ederiz, düşünüyoruz gibi oyalayıcı bir açıklama bile yok. Öyleyse staj sigortası ve kademeli emeklilik konusunda eylem ve talepleri yükseltmenin zamanı. Çünkü emekli eylemlerinin işe yaradığı, haklı taleplerinin halkta da karşılık bulduğu görülüyor.

Kademeli emeklilik bir haktır. Çünkü milyonlarca işçinin işe başlarken yani sigorta primi ödemeye başlarken emekli olacakları tarih, yani Sosyal Güvenlik Kurumu ile işçiler arasındaki sözleşme tek taraflı olarak kanun zoruyla değiştirilmişti. İşçilerin hakları yenmiştir.

Staj sigortasının emekliliğe sayılması bir haktır. Stajyerler alın teri dökmüyor mu? Çalışmıyor mu? İş kazasına gencecik evlatlarımızı kurban vermiyor muyuz? Niye stajyerlere ayrımcılık yapılıyor? Hiçbir insani, mantıklı açıklaması yok. Tıpkı askerlik, doğum borçlanması gibi, stajyerlik sigortasının da emekliliğe sayılması bir haktır. Mutlaka kazanılacaktır.

İLİÇ MADEN FACİASI

Maden faciasında işletici şirketin ve bakanlık yetkililerinin savsaklamalarının boyutları ile ilgili ayrıntılar gelmeye devam ediyor. Siyanür ile altın üretilirken ortaya çıkan "liç yığını", sızdırmaz bir zeminde biriktirilmesi, yığılması gereken bir çamur. İçinde siyanür ve sülfirik asit var. O yüzden şirket çeşitli kaplamalar ile sızdırmaz hâle getirdiği bir zemine bu çamuru yığmak zorunda. Fakat çok akışkan bir özelliği olan çamurun yığılma yüksekliği en fazla 130 metre olabiliyor. Bu tüm dünyada bu tür işlerde belirlenen bir standart. Türkiye'de de bu standart güvenlik önlemi kabul edilmiş durumda. Bütün planlamalar bu ölçüye göre yapılmış.

Peki faciaya neden olan toprak kaymasının olduğu "liç alanına" kaç metre çamur yığılmış dersiniz? Tam 257 metre! Yasal sınırın iki katı! Bu yüksekliğe bir gecede ulaşılmadığı, şirketin aylarca yasalara, iş güvenliği kurallarına, çevre koruma kurallarına aykırı şekilde bu yığını büyüttüğü ortaya çıkıyor. Peki madeni denetleme görevli bakanlık yetkilileri aylarca neyi denetlemişler? Liç yığınının yüksekliğini ölçmek kimsenin aklına gelmemiş mi?

Yani dünyanın en kârlı madenlerinden biri olan İliç Madenini işleten şirket, ikinci bir liç alanı kurmamak için bu faciaya neden olmuş.

UKRAYNA SAVAŞININ İKİNCİ YILI

24 Şubat 2024 Ukrayna Savaşının ikinci yıl dönümüydü. Savaşın ikinci yıl dönümünde işler Ukrayna için iyi gitmiyor. Faşist rejim cepheye yenilgi, içeride ise bölünme yaşıyor. Batıda söylemde şiddeti arttırıyor. Fransa Cumhurbaşkanı Macron 26 Şubat tarihinde yaptığı açıklamada "Ukrayna'ya asker göndermeyi de dışlamıyoruz. Çünkü Rusya stratejik olarak yenilmelidir. Rusya yenilmezse bu felaket olur. Rusya böyle bir saldırı yapamayacağını anlamalıdır. Ukrayna zor durumda. Bu yüzden asker gönderme olasılığını da dışlamıyorum" dedi. Rusya hemen bu açıklamaya tepki gösterdi.

Fransa, İngiltere, Polonya ve İtalya, Ukrayna ile güvenlik garantisi veren askerî anlaşmalar yaptılar. Fakat İtalyan Dışişleri Bakanı anlaşmanın bağlayıcı olup olmadığını soran gazetecilere "Bağlayıcı bir şey yok. Bu bir niyet beyanıdır. İlla şunu yapacağız, şunu vereceğiz, asker göndereceğiz diye bir yükümlülüğümüz yok" dedi. Ama Macron kamuoyunun önünde açık açık konuştu. Tabii asker gönderebilirler mi, gönderemezler mi ayrı bir tartışma konusu.

Ukrayna Savaşı ile bağlantılı olan başka bir konu da Navalny'nin ölümü. Navalny'nin bedeni ailesine teslim edildi. Ölüm raporları da açıklandı. Biden ise Navalny için Rusya'ya yüzlerce yeni yaptırım uygulamaya karar verdiklerini açıkladı. Amerikan basını ayrıntılara girmeden 500 yaptırım uygulanacağını duyurdu. Amerikan yönetiminin dediğine göre yeni yaptırımlar da yolda. Yaptırımların genel olarak Rusya üzerinde bir etkisinin olacağı düşünülmüyor.

İSVEÇ RESMEN NATO'da

Macaristan meclisi İsveç'in NATO'ya girmesi kararını onayladı. Böylece İsveç'in NATO üyeliği önündeki son engel de kalktı. İsveç resmen NATO'nun 32. üyesi oldu.

Macaristan, bu karardan önce İsveç ile ikili anlaşmalar yapmış. Uzun zamandır almak isteyip de İsveç'in satmadığı 4 askerî nakliye uçağının verileceği garantisi ve İsveç'in Macaristan'a yatırım yapması garantisi almışlar.

Türkiye de benzer bir pazarlık sürecinden geçmişti. Bu pazarlıklarda F16 alımı ve Caatsa Yaptırımları dışında fiili olarak Almanya, İsveç, Kanada, Hollanda ve Amerika'nın askerî ambargosuna son verilmesi konusunda anlaşma yapılmıştı. Kanada daha önce, özellikle SİHA ve İHA üretiminde kritik öneme sahip optik okuyucu ihracatını durdurmuştu. Gerçi sonrasında yerli optik okuyuculara geçildiği yönünde haberler de gelmişti.

Caatsa Yaptırımları ise Türkiye'nin S400 hava savunma sistemlerini almasının ardından getirilmişti. Erdoğan yönetimi bu konuyu çözemedi. Yaptırımlar sürüyor.

FİLİSTİN DİRENİŞİ

İsrail'in hukuk ve insanlık dışı saldırıları sürüyor. İsrail Ordusu, Netanyahu'nun emriyle Gazze Planını hazırladı. Sivilleri koruma; Gazze'yi askerî olarak harekât serbestliğini sağlayacak şekilde tutma, ki bu işgal anlamına geliyor; belli tampon bölgeler oluşturma; Refah'ın Mısır tarafında bir koridoru denetimi alma gibi hedefler ilan etmişler. Tamamen uyduruk, gerçekçi olmayan bir plan. Diğer yandan da esirlerin karşılıklı serbest bırakılması görüşmeleri devam ediyor. Biden, önümüzdeki hafta sonuna (2 Mart) kadar anlaşma sağlanabilir, diye açıklama yaptı. Ramazandan önce bir anlaşma olma beklentisi de var, İsrail'in Ramazan ayında da saldırılarını sürdüreceği açıklamaları da var. Biden bu görüşmeler sırasında ilk kez "geçici ateşkes" kavramını kullanmaya başladı.

Amerikan Hava Kuvvetlerinde görevli asker Aaron Bushnell, İsrail'in Filistin'deki saldırılarını protesto etmek için İsrail Büyükelçiliğinin önünde kendini yakarak yaşamını kaybetti. Kendini yakmadan önce "Filistin sömürgecilerden kurtulmalıdır, özgür olmalıdır. Hep kendi içimde tarttım, kölelik döneminde olsam nasıl hissederdim, ne yapardım diye düşündüm. İşte onu yapacağım" diyerek sosyal medya kanallarından biri olan Twitch'e canlı yayın yaparak kendini yaktı. Bushnell, açıklamasında kendi yaşayacağını çok ağır bir şey olduğunu ama Filistinlilerin çektiği acılar yanında çok hafif kalacağını belirtmiş.

1 Aralık'ta da bir kadın, Atlanta'daki İsrail Konsoloslğunun önünde kendini yakmış, kadının kimliği açıklanmamıştı. Ağır yanıkları olan kadın tedavi altında.

Aaron Bushnell, çevresi tarafından, başkalarına hep yardım eden, iyi yürekli, sürekli gülümseyen, hayat dolu biri olarak tanımlanıyor. Arkadaşları Bushnell'i dünyadaki adaletsizlikleri kendine dert edinen, insanlığın iyiye kavuşması için hep uğraşan dünyanın en iyi ve dünyanın en saf kalpli insanı diye tanımlıyorlar. Aaron, daha çok Yahudi kökenli ailelerinin kullandığı bir ad. Hava kuvvetlerinde as-

ker ama pasif bir görevde bulunuyor. Bilgisayarcı, Linux sistem admini. Eğitimini de sürdürüyormuş. Yakın zamanda eğitimini tamamlayıp askeriye ayrılmayı planlıyormuş.

Pentagon resmî açıklama yaptı. Basın toplantısında "Bushnell'in görüşleri askerlerinizin ortalama duygularını yansıtıyor mu?" diye soruldu. Pentagon yetkilisi "Hayır, biz orada İsrail'in de insan haklarına riayet etmesi için elden gelen çabayı gösteriyoruz. Yetkililerimiz her görüşmede bunu söylüyorlar. Bizim ilkelerimizi şunlardır: İsrail'in kendini savunma hakkı vardır, terörizme karşı mücadele edilsin, sivilere zarar gelmesin..." diye laf kalabalığı ile cevap verdi.

Avrupa Komisyonu Dış İlişkiler Sorumlusu Borrell bu sıralar özel bir aydınlanma yaşıyor sanki. İsrail'i kınayan açıklama yapan Borrell "Gazze'de yaptıklarından vazgeçsin. Refah'a yönelik saldırılara son versin. Hamas, Hamas deyip duruyorsunuz, Hamas terörizmi diyorsunuz. Hamas'ı kuran ve finanse eden İsrail'dir. Fetih Hareketine karşı bir güç yaratarak Filistinlileri bölmeye çalıştı. Hamas bunun ürünüdür zaten" dedi.

Gazetecilerin sıkıştırması ve tepkiler üzerine Borrell bir açıklama daha yaparak Netanyahu'nun yıllar önceki seçim kampanyalarında "İsrail'in güvenliğini isteyen Hamas'a yardımcı olmalıdır, finansmanına katkıda bulunmalıdır, İsrail'e yapılabilecek en büyük yardım da budur" sözlerini anımsattı ve "Ben ne dediğimi bilerek söyledim ve tekrarlıyorum" dedi. Borrell'in tutum değiştirmesinde İsrail vahşetini savunur duruma düşmenin Avrupa açısından artık tehlikeli olduğunu düşünmesi yatıyor. Göç ve dünya geneline yayılan öfkenin Avrupa güvenliğini, istikrarını bozucu bir etkisi olacağını düşünüyor. Borrell bu konuda farklı bir tutum alan Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'i de eleştirdi. "Onun söyledikleri Avrupa'yı temsil etmiyor. Çok tek yanlı bir bakışla İsrail'i savunuyor" dedi. Leyen'in yetkisi olmadığı konularda iş yaptığını, değerlendirmelerde bulunduğunu söyledi.

ERMENİSTAN KGAÖ ÜYELİĞİNİ DONDURDU

Ermenistan, Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü üyeliğini dondurduğunu açıkladı. Paşinyan, Fransa ziyaretinde Macron ile görüşmüş, askerî anlaşmalar imzalamıştı. Açıklama, Fransa Ermenistan yakınlaşmasının ardından geldi. Paşinyan "Rusya ve KGAÖ bizim güvenliğimizi dikkate almadı. Biz de başka bir yönteme başvuracağız" dedi. Paşinyan daha önce "Fransa ile askerî ilişkilerimizi geliştireceğiz, güvenliğimiz için onlara gereksinmemiz var" diye açıklamalar yapmıştı.

Konuyla ilgili soruyu yanıtlayan Kremlin Sözcüsü Peskov, "Açıklamayı not ettik. Bize resmî bir bildirimde bulunulmadı" dedi. Belarus Başkanı Lukaşenko, "Eğer ayrılırlarsa kötü bir iş yaparlar. Ama ayrılırsalar da KGAÖ çökmez, devam eder" dedi.

İran da tepkili. İran Dışişleri Bakanı, Ermenistan Dışişleri Bakanı ile yaptığı görüşmede "İran sınırına Amerika'yı, Fransa'yı ya da Batılı ülkeleri bu kadar yakına getirmenizi biz kabul edemeyiz. Güvenlik endişemiz var diyorsanız biz üs kuralım korktuğunuz bölgelerde ama Batıyı getirmeyin" demiş. İran bölgede Ermenistan ile arası her zaman iyi olan bir ülke. Azerbaycan ile İran ilişkilerinin geleneksel olarak gergin olması nedeniyle Ermenistan ile dengeleyici bir ilişki kurdular hep. Ülkeye de bir sürü yatırım yapıyorlar. Son zamanlarda ise Azerbaycan ile arasını düzeltmeye başlayan İran, Ermenistan'a uyarı yapıyor. İran bölgesel stratejisini değiştiriyor olabilir.

YRP AKP ANLAŞAMIYOR

Şubat ayının son günlerinde olmamıza rağmen Yeni Refah ile AKP arasında beklenen seçim ittifakı hâlen kurulamadı. YRP seçim yarışına devam ediyor. Erdoğan'a bu soru sorulduğunda "Genel seçimlerdeki tutumdan farklı bir davranış içindeler" dedi.

YEREL SEÇİMLERDE GENEL DURUM

Türkiye yerel seçim kampanya dönemine girdi. İttifaklar kuruldu kurulmadı, dağıldı dağılmadı tartışmaları artık kampanya sürecinde seçimden kim çekilir kim çekilmez; hangi parti kampanyaya asılır hangisi göstermelik yapar gibi başlıklarla sürecek. Bu tartışmalar süredursun, biz seçimlere girerken asıl odaklanmamız gereken büyük resimde neler gördüğümüzü değerlendirelim.

Yerel seçimlere istibdat yönetimi altında giri-

yoruz. Fakat istibdat yönetimi 31 Mart 2024 seçimlerine iktidar içi bütünlüğünü koruyamadığı bir durumda giriyor. Çünkü 2019 yerel seçimlerinde İstanbul ve Ankara başta olmak üzere 16 büyükşehir belediyesini CHP'ye kaybetmişti. Tarikatları, AKP'yi destekleyecek ve Orta Çağ kapılarının açılması sonucunu doğuracak bütün çevreleri ve büyük medyayı asıl besleyen kaynak İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesiydi.

AKP'nin İBB'yi kaybetmesi, istibdat iktidarının kilit taşını kaybetmesi olarak yorumlanmıştı. Bu yüzden İstanbul seçimlerini iptal etme hukuksuzluğuna başvuran istibdat yönetimi sandıktan daha büyük bir hezimetle çıkmıştı.

İç bütünlüğünü yitiren iktidarın bocalaması karşısında önemli bir avantaj elde eden CHP/Millet İttifakı bu avantajını 2023'teki genel seçimleri kazanma başarısına çeviremedi. Seçimlerin kaybedilmesinin karamsarlığı ile Millet İttifakı partileri bütünlüğünü koruyamadı. CHP'nin sağa açılma taktiğinin işe yaramadığı ortaya çıktı. Öyle ki İyi Parti seçimlerde CHP'ye kaybettirme stratejisine yöneldi.

Millet İttifakındaki dağılma CHP içine de sıçradı. Genel kurula giden partide Kılıçdaroğlu yönetimi kaybetti. Değişimciler Özgür Özel/Ekrem İmamoğlu ittifakı kazandı. Fakat parti içi tartışmalar durulmadı. Yeni yönetim parti içinde temizlik süreci başlattı. İmamoğlu, bütün İstanbul adaylarını kendine yakın isimlerden belirledi. Yönetimin beceriksizliği ve parti içi grupları dışlaması ile CHP iç tartışmalara gömüldü.

Sosyalist ve ilerici hareket de kendi içinde tutarlı ilkeli işbirliğine yönelemedi. Tekil örneklerde son derece değişken işbirlikleri kurulsa da ülke genelini kapsayacak bir seçim ittifakı hayata geçmedi. Çoğu yerde sosyalistler CHP'ye ve birbirlerine karşı da aday çıkardılar.

Bu koşullarda CHP ile diğer sol sosyalist partiler arasında da tutarlı ve ülke geneline yayılan bir yakınlaşma, işbirliği kurulamadı.

Bütün bu koşullar sosyalistlerin, sosyalistlerle ilericilerin ve ulusal demokratik güçlerin birliğinin sağlanamadığı durumda yerel seçimlere girmek anlamına geliyor.

CHP ve DEM Parti de belli başlı yerlerde, İstanbul'da ise ilçeler düzeyinde işbirliğine gittiler. DEM Parti İBB için aday çıkarttı. İki parti arasında da yaygın ve tutarlı işbirliği yok.

İstibdat yönetimi büyük oranda parti bütünlüğünü ve ittifakını koruyarak yerel seçimlere giriyor. Genel seçim ittifakından bir tek YRP'yi kaybetti.

İstibdat yönetimi, genel seçimleri kâğıt üstünde kazansa da siyasi hat olarak kaybetti. Seçim kampanyaları sırasında savunduğu bütün politikalarını Millet İttifakı partilerinin yaptığı eleştiriler doğrultusunda değiştirdi. Merkez Bankasının sözüm ona bağımsızlığını tanıma, ekonomide güya rasyonel olan yüksek faiz politikalarına dönme, dış politikada Mısır ile barışma, AB ve Amerika ile ilişkileri düzelterek onların gönlünü hoş etme gibi yönelim değişikliklerini yapmaya çalıştı.

İstibdat yönetiminin hem dış politikada hem de ekonomi alanında yürüttüğü politikalar, Türkiye büyük burjuvazisinin, holding ve banka sahiplerinin ortak politikasını sürdürme anlamına geliyor.

Bu koşullarda istibdada alan tanımama, istibdadın genel seçimi kazanmasına dayanarak yeni bir hamle yapmasını engelleme, kaybettiği bütünlüğünü yeniden sağlamasını önleme gibi hedefler Türkiye halkının, ulusal demokratik güçlerin önünde duruyor.

Yerel seçimlerde AKP'ye alan tanımamak için en geniş birliğin sağlanmasına çalışmak gerekiyor. Tüm dağınıklığa rağmen ulusal demokratik güçlerin en geniş birliğini sağlamaya çalışmakta ısrar edilmeli. Ulusal demokratik güçlerin, yerel koşulları dikkate alarak AKP karşısında kazanması en olası ilerici parti ve adayları desteklemesi, istibdat yönetiminin kaybettiği bütünlüğü yeniden sağlamasını önleme stratejisine yönelmesi mantıklı görünüyor. Özellikle İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyeleri en kritik mevziler durumunda.

İstibdat yönetiminin İstanbul ve Ankara başta olmak üzere büyükşehir belediyelerinin kontrolüne geçmemesi laik cumhuriyetçi güçlerin, akıl bilim çağdaşıktan yana olanların, kadınların, çocukların, gençlerin bir nebze daha rahat nefes almasını sağlayacak. Ama Türkiye'nin sorunlarını çözebilmek için rahat nefes alabilmek asla yeterli olamaz. Türkiye'nin içinde bulunduğu sorunlar ulusal demokratik güçlerin en geniş birliğinin sağlanmasını, demokratik bir meclise hesap veren birleşik halk hükümetinin kurulmasını gerektiriyor.

Karamsarlığa teslim olamayız. Soğukkanlı düşünüp, davranıp akıl bilim çağdaşlık yanlısı kesimlerin kazandığı mevzileri korumaya, bu mevzileri genişletmeye odaklanmalıyız.

Hayale de kapılmamalıyız. AKP yerel seçimlerde yeni bir hamle yapamazsa, hatta yerel seçimlerde güç kaybetse bile 1 Nisandan itibaren ekonomik sorunlar daha da ağırlaşacak. Sömürü derinleşecek. İşsizlik pahalılık yoksulluk artacak. Emekliler daha ağır koşullara mahkûm edilecek. Gerici saldırı artacak. Tüm bu saldırılara karşı mücadele etmek, örgütlenmek, birleşmek, direnmek gerekeceğini biliyoruz.

Muhalefet partileri ve adayları konusunda da hayale kapılmamalıyız. İktidarın halkı yoksullaştıran ekonomi politikalarını ve mandacılık düzeyinde yürüttüğu dış politika adımlarını meclisteki muhalefet partilerinin de savunduğunu unutmamalıyız.

Yerel seçim çalışmalarını ulusal demokratik güçlerin en geniş birliğini sağlamak için bir fırsat olarak ele almalıyız. Tüm dağınıklık ve iç mücadele havasına rağmen güç birliğini komşularımızdan, mesai arkadaşlarımızdan, sınıf arkadaşlarımızdan başlayarak kurmanın ve genişletmenin yollarını bulmalıyız.

Yerel seçimleri, Düyun-u Umumiyece ekonomiyi ve mandacı dış politikayı savunanlara karşı bağımsız vatan, laik demokratik cumhuriyet, sömürsüz emek mücadelesi verenlerin; Kuvayı Milliye anlayışı ile halkın kendi azim ve kararını hâkim kılmaya çalışanların; ulusal demokratik güçlerin istibdada karşı uzun erimli mücadelesinin bir ara durağı olarak ele almalıyız.

Birleştiğimizde hakkımız olanı, halkçı ve kalkınan bir ekonomiyi, tam bağımsız, güçlü ve komşularıyla kardeşlik bağı kuran bir Türkiye'yi, mutlu bir toplumu kazanacağız.